

Timotiyoga «1»

Rosul Pawlus Timotiyoga yazoan birinchi maktup •••• Salam

¹ Kutkuzoquqimiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmri bilən Əysa Məsihning rosuli kılıp təyinləngən mənki Pawlustin■

² etiqad yolidiki özümning sadıq oqlum boləan Timotiyoga salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpkət, rəhımdillik wə hatırjəmlik boləay!■

Sahta təlimlərnı tosux

³ Makedoniyə əlkisigə barəanda, səndin etünginimdək *xuni yənə etünimənki, xu yərdiki* bəzi kixilərgə bid'ət təlimlərnı əgətmənglar dəp tapilixing üqün sən dawamlıq Əfəsus xəhırədə qaləyin;■

⁴ ularning əpsanilər wə ayioqi yok nəsəbnamilərgə bənd bolmaslıqını tapilioyin; bular Hudaning etiqad arkıliklə əməlgə axurulidoan Əz əyigə boləan pılanini ilgiri

■ **1:1** Ros. 9:15; Kol. 1:27. ■ **1:2** Ros. 16:1; 1Kor. 4:17; Gal. 1:3; 1Tes. 3:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:3** Ros. 20:1.

sürməydu, bəlki pəkət bimənə talax-tartixlarni kəltürüp qıqiridu, halas. □ ■

⁵ Əmdilikdə bizgə tapılanıqan təlimning muddi-asi sap kəlb, pak wijdan wə sahtiliksiz etikədtin kəlip qıkidıqan mehir-muhəbbəttin ibarəttur. ■

⁶ Bu ixlarda bəzi kixilər qətnəp, bimənə gəplərnı kılıxka burulup kətti.

⁷ Ularning Təwrat qanunining əlimasi bolıqusi bar; biraq ular əzlrining nemə dəwatqanlığını yaki əzlrining hədəp kəyt kiliwatqan səzlrining nemə ikənlikini qüxənməydu.

⁸ Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat qanunini əyni muddiasida qollansa, u paydılıktur. □ ■

⁹ Qünki biz yənə xuni bilimizki, Təwrat qanuni həkqaniy adəmlər üqün tüzülgən əməs, bəlki qanunıqə hilaplık qıloquqılar wə boyni qattıqlar üqün, ihlassızlar wə gunahkarlar üqün, iplaslar wə kupurluk qıloquqılar üqün, atisini əltürgüqilər wə anisini əltürgüqilər üqün, qatillar, ■

□ **1:4 «əyiqi yok nəsəbnamilər»** — Yəhudiylər həlki hərdaim əzining Təwratı uluq bir «rohiy ərbab»ning məlum bir əvladi, Greklər bolsa əzining məlum bir «ilahi adəm»ning əvladi ikənlikini ispatlımaqçı idi. **«Bular Hudaning etikad arkılıqla əməlgə axurulıdıqan Əz əyigə bolıqan pilanini ilgiri sürməydu»** — «(Hudaning)... Əz əyigə bolıqan (nijatlık) pilanı» grek tilida «Hudaning əyidiki qanun-orunlaxturuxliri» degən ibarə bilən ipadilınıdu. ■ **1:4** 1Tim. 4:7; 6:4, 20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ **1:5** Rim. 13:8; Gal. 5:14. □ **1:8 «əgər kixilər Təwrat qanunini əyni muddiasida qollansa, u paydılıktur»** — «əyni muddiasida» grek tilida «qanunluk yolda qollansa». ■ **1:8** Rim. 7:12. ■ **1:9** Gal. 5:23.

10 buzukluk qilouqilar, beqqiwazlar, adamlarni kullukka buliouqilar, yaloanqilar, kesemhorlar uqun we yaki saqlam telimlergo zit bololan baxka herkandaq kilmixlarda bololanlar uqun tuzulgan. □

11 Bu telimlar texakkur-mubarakkə layik Bolouqi Hudaning manga amanət qilolan xan-xeripini ayan qilolan hux hewergo asaslanojan. □ ■

Pawlus ezi Hudaning rahimlilikini kersatküqi janliq misaldur

12 Manga küq-kudrət bergən, meni ixənqlik döp qarap, Öz hizmitigə təyinligən Rəbbimiz Məsih Əysağa texakkür eytimənki,

13 U meni təyinlidi! — burun kupurluk we ziyankəxlik qilouqi, zalim bir adəm bolsammu, manga rahim kersitildi; qünki mən bu ixlarni

□ **1:10 «Təwrat qanuni... saqlam telimlergo zit bololan baxka herkandaq kilmixlarda bololanlar uqun tuzulgan»** — «saqlam telim» — bu Pawlusning kəp ixlitidiojan ibarisi. Hudadin kəlgən telim uni qobul qilolanlarda saqlam rohiy hayatni hasil kilidu we kuwwətləydu. □ **1:11 «bu telimlar texakkür-mubarakkə layik bolouqi Hudaning manga amanət qilolan xan-xeripini ayan qilolan hux hewergo asaslanojan»** — «bu telimlar» («saqlam telim») Təwrat qanunining həkikiy əhmiyitini, uning «öz muddiasida kollinidiojan» yaki «qanunluk yolda kollinilidiojan» məzmunini öz iqigə alidu (8-ayət). ■ **1:11** 1Tes. 2:4; 1Tim. 6:15.

nadanlik wə etiqadsizlikdin kılolanidim. □ ■

14 Həlbuki, Rəbbimizning manga kərsətkən mehır-xəpkiti ziyadilixip, Məsih Əysada boləjan etikad wə mehır-muhəbbət wujuduməya elip kirilixi bilən exip taxti.

15-16 Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni qəbul kılixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunahkarlarni kutkuzux üqün dunyaya kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Ləkin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar boləjan meni, keyin Əzigə etikad kılıp, mənggülük həyatka erixidolanlarəya misal kılıp məndə Əzining barlik səwr-takitini ayan kılixi üqün, manga rəhim-xəpkət kərsitilgəndur.

□ ■

□ **1:13 «U meni təyinlidi! — burun kupurluk wə ziyankəxlik kıləuqi, zalim bir adəm bolsammu...»** — «kupurluk kıləuqi» — uning kupurluqi biwasitə Hudaəya karitiləjan əməs (qünki u «ihlasmən Yəhudiy» idi), bəlki Huda əwətkən Kutkuzəuqi Məsihgə wə Uningəya əgəxkənlərgə karitiləjan. «Ziyankəxlik kıləuqi» — Məsihgə əgəxkənlərgə ziyankəxlik kıləuqi. **«qünki mən bu ixlarni nadanlik wə etiqadsizlikdin kılolanidim»** — «etikadsizlik» Hudaning Əysa Məsihdə boləjan nijat yoliəya boləjan etiqadsizliktur. ■ **1:13** Yh. 9:39,41; Ros. 3:17; 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; 1Kor. 15:9; Gal. 1:13. □ **1:15-16 «Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni qəbul kılixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunahkarlarni kutkuzux üqün dunyaya kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Ləkin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar boləjan meni, keyin Əzigə etikad kılıp, mənggülük həyatka erixidolanlarəya misal kılıp məndə Əzining barlik səwr-takitini ayan kılixi üqün, manga rəhim-xəpkət kərsitilgəndur»** — bu zor əhmiyətlük ayət toqruluk «qoxumqə səz»imizni kəring. ■ **1:15-16** Mat. 9:13; Mar. 2:17; Luqa 5:32; 19:10; 1Yuhə. 3:5.

17 Əmdi mənggülük Padixahqa, yəni əlməydiqan wə kəz bilən kərgili bolmaydiqan, birdinbir Hudaqə əbədil'əbədgiqə hərmət-izzət wə xan-xərəp bolqay! Amin!□

18-19 Əy, oqlum Timotiy, burun sən toqruluk eytilqan bexarətlik wəhiylərgə asasen bu buyrukni sanga tapxurimən. Bu wəhiylərnə koral kilip, etikadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux kilqaysən. Bəzilər wijdanida pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə ularning etikadi huddi hada taxqa urulup oqərk bolqan kemidək wəyran boldi. □ ■

20 Humeneus wə Iskəndərlər mana xundək kixilərdindur. Ularni kupurluk kilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiqə tapxurdum.□ ■

□ **1:17 «mənggülük Padixah»** — grek tilida «barlik zamanlarning Padixahı». «**birdinbir Hudaqə əbədil'əbədgiqə ... xan-xərəp bolqay!**» — bəzi kona kəqürmilərdə «birdinbir dana Hudaqə əbədil'əbədgiqə ... xan-xərəp bolqay!» deyilidu.

□ **1:18-19 «bu wəhiylərnə koral kilip, etikadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux kilqaysən»** — «güzəl urux kilqaysən» — ət igiliri bilən əməs, əlwəttə, rohiy kürəxtur. Keyinki 6:12-ayəttə tilqə elinqan «güzəl kürəx»ni wə u toqrisidiki «koxumqə səz»ni kərüng. ■ **1:18-19** 1Tim. 6:12; 1Tim. 3:9. □ **1:20 «Ularni kupurluk kilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiqə tapxurdum»** — «Xəytanning ilkiqə tapxurulux» bolsa, etikad yolidin helila qətnigən kixilərnə öz gunaqlirini tonusun dəp, jamaət ixlətsə bolidiqan eqir bir tədbirdur. Uningda xundək kixilər jamaəttiki bardi-kəldidin qikirilipla qalmay, bəlkim kesəl bolup qəlixə yaqi balayı'apətkə uqrixə mumkin. Bu ix toqruluk yənə «1Kor.» 5-bab, izahətlirə wə xu məktuptiki «koxumqə səz»ni kərüng. ■ **1:20** 1Kor. 5:5; 2Tim. 2:17; 4:14.

2

Jamaatning birinchi wəzipisi

¹ Mən həmmidin awwal, *etikadqilaroqa* pütkül insanlar üçün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kılıxini, baxqılar üçün murajiat kılıxini wə təxəkkürlər eytixini,

² bolupmu padixahlar wə barlıq əməldarlar üçün dua-tilawət kılıxini jekiləymən. Xundak kılqanda, biz toluk ihlasmənlik wə salmaqlik bilən ting wə aman-esən həyat kəqürələymiz.■

³ Bunday dua-tilawət kılıx güzəl ixtur, Qutkuzoquqimiz Hudani hursən kılıdu.

⁴ Qünki U pütkül insanning kutkuzuluxi wə ularning həkikətnei tonup yetixini halaydu.■

⁵ Qünki birla Huda bardur, Huda bilən insanlar arisida bir kelixtürgüqimu bar, U bolsimu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur.□ ■

⁶ U barlıq insanlarni hər kılıx üçün Əzini qurban kılıp bədəl təlidi; xundak kılıp bekitilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqa guwahlik berildi.□ ■

■ 2:2 Yər. 29:7. ■ 2:4 Əz. 18:23; 2Pet. 3:9. □ 2:5 «Qünki

birla Huda bardur» — yaki «qünki Huda birdur» — «Qan.» 6:4 («Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birliktur») wə izahatni kərüng. ■ 2:5 Yh. 17:3; Rim. 3:30; Gal. 3:19; İbr. 9:15. □ 2:6 «U (Məsih) barlıq insanlarni hər

kılıx üçün Əzini qurban kılıp bədəl təlidi» — bu «hər kılıx» gunahning wə Xəytanning ilkidin. «xundak kılıp bekitilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqa guwahlik berildi»

— baxka birhil tərjimisi: «Bu uluq ixqa (yəni Məsihning əlümi wə tirilixi) bekitilgən waqti-saitidə guwahlik berildi». Lekin bizningqə Əysaning əlümining əzi xu «guwahlik»tur — demək, Əysaning qurbanliqi Hudaning qəksiz muhəbbət wə nijatlik pilani toqruluk bəlgiləngən waqtida axkarilandi. ■ 2:6 Mat. 20:28; Əf. 1:7; Kol. 1:14.

⁷ Mən bu guwahlikni yetküzüx üçün jakarqi wə rosul boluxka təyinlinip (mening bu səzlimning həmmisi rast, mən yaloqan gəp kılmidim), yat əlliklərgə etikad wə həkikət yolida əgətküqi bolup tikləndim. ■

⁸ Xunga, mən xuni halaymənki, ərlər kəyərdə bolsun, duaqa jəm bolqanda qəzəpsiz wə dətəlxsiz həlda, həlal əməllik qollirini kətürüp dua kılsun. ■

⁹ Ohxax yolda ayallarmu muwapıq kiyinip, əzlrini ar-nomus wə salmaqlik bilən pərdaz kılsun. Ularning əzlrini pərdazlax, qaqlirini alaħidə yasax wə altun, ünqə-mərwayit wə esil kımmət kiyim-keqəklər bilən əməs, ■

¹⁰ bəlkı güzəl əməlliri bilən pərdəlxixini halaymən. Bu, Huda yolida təkwardar bolay degən ayallarqa yarixidu.

¹¹ *Jamaət sorunlirida*, ayallar tinq olturup, toluk itaətmənlik bilən təlim alsun. □

¹² Lekin ayallarning ərlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən. Əksiqə, ular tinq bolsun. □ ■

■ **2:7** Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Rim. 1:9; 9:1; Gal. 1:16; 2:8; Əf. 3:8; 2Tim. 1:11. ■ **2:8** Zəb. 134:1-2; Yh. 4:21.

■ **2:9** Tit. 2:3; 1Pet. 3:3. □ **2:11** «**Jamaət sorunlirida, ayallar tinq olturup, toluk itaətmənlik bilən təlim alsun**» — Yəhudiylarning ən'əniliri boyiqə ayal kixilər Hudaning səzlrini əgənməslik kerək idi, xunga rosulning bu səzi qong bir yengilik idi. □ **2:12** «**Lekin ayallarning ərlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən**» — bu təlim toqruluk, xundaqla aqa-singillarqa ata kılınoqan iltipatlar toqruluk «1Kor.» 14:34-35 wə «Korintliklər (1)»diki «qoxumqə səz»imiznimu kərüng. ■ **2:12** Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Əf. 5:24.

¹³ Qünki awwal Adəm'ata, keyin Həwa'ana yarıtiloan. ■

¹⁴ Awwal aldinip azduruloanmu Adəm'ata əməs, bəlki *Həwa'ana* idi. U tolimu aldanəjanliqədin ularning itaətsizlikigə qüxüp qaloanidi. ■

¹⁵ Lekin ayallar etikadta, mehır-muhəbbət wə pak-mukəddəsliktə salmaqlik bilən turidioanla bolsa, ular tuəqutta saq-salamət kütulidu. □

3

Jamaətning yetəkqiliri

¹ «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxqa intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiloan bolidu» degən bu söz həqktur. □

■ **2:13** Yar. 1:27; 2:22.

■ **2:14** Yar. 3:6.

□ **2:15 «Lekin ayallar etikadta, mehır-muhəbbət wə pak-mukəddəsliktə salmaqlik bilən turidioanla bolsa, ular tuəqutta saq-salamət kütulidu»** — demək, «Ayallar Hudaning lənitigə uqrioanliktin tuəquti kıyin wə hətərlük bolsimu, uningdin saq-salamət etüp ketidu». Bu 14-15-ayətnei: «Ayallar ərlərgə təlim berix, ərlər üstigə həküm sürüxtə əməs, bəlki bala tuəqux wə uni bekix jəryanida, etikad arkilik erixidioan kütquzuluxtin bəhrimən bolalaydu» degən baxqa bir mənida qüxinixkimu bolidu. Ayətning: «Biraq ayallar Həwa'anining nəslidin tuəquloan Əysa Məsih arkilik kütquzulidu» degən yənə bir qüxənqisi əyni tekistkə anqə yekin kəlməydu, dəp qaraymiz.

□ **3:1 «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxqa intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiloan bolidu»** — «yetəkqi»lər toəqruluk «Filippiyiliklarəqə»diki «qoxumqi söz», «yetəkqilər wə hizmətkarlar» degən səzlirimizni kəring. «Aqsakal» wə «yetəkqi» əməliyəttə bir gəptur.

² Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluk, salmaq, pəmlik, ədəplik, mehmandost, Huda toqrisida təlim berələydiqan boluxi, □ ■

³ xundakla hərəkkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi, □

⁴ əz ailisini yahxi baxkuralaydiqan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlrini ata-anisioqa boysunidiqan kilip tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək. □

⁵ Qünki birsi öz ailisini baxkuruxni bilmisə, u Hudaning jamaitidin qandakmu həwər alalisun?

⁶ *Yetəkqi* yengi etikədqilardin bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək

□ **3:2 «Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluk, salmaq, pəmlik, ədəplik, mehmandost, Huda toqrisida təlim berələydiqan boluxi... (kerək)»** — «bir hotunluk», bəlkim «öz ayaliqa sadik» degən mənədə. Buning toqruluk «koxumqə səz»imizni kərüng. ■ **3:2** 2Tim. 2:24; Tit. 1:6.

□ **3:3 «... xundakla hərəkkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi... (kerək)»** — «nəpsaniyətqi» grek tilida «özini buləydiqan nəpsaniyətqilikkə berilgən» degən bir səz bilən ipadilinidu. Bu səzgə kəriqanda, pul wə mal-dunyani kooqlixix insanni haram kilip buləydu. Bu tema toqrisida yənə «Luqa» 16:9-11 wə xu ayətlərdiki izahətlarni wə «Luqa»diki «koxumqə səz»imizdiki 16-bab toqruluk «nahək dunyaqa təwə boləqan mal-dunya» degən məzmunni kərüng. □ **3:4 «öz ailisini**

yahxi baxkuralaydiqan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlrini ata-anisioqa boysunidiqan kilip tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək» — «tolimu salapətlik bilən... tərbiyiliyəydiqan» degənlik ibarə terikməy balilirini tərbiyiləydiqanlikini bildüridu. Ayətning baxka birhil təjimişi: «pərzəntlrini öz ata-anisioqa toluq hərəmət bilən boysunidiqan kilip tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək».

Xəytanning əyibigə kirip, u uqriqan həkümgə qüxidu.□

⁷ U *jamaätning* sirtidikilər tərpidinmu obdan təriplinidiqan boluxi kerək; xundak boloqanda, u baxqilarning qarilixioqa uqrimaydu, Xəytanning kiltiqioqa qüxməydu.□

Jamaätning hizmətkarliri

⁸ Huddi *yetəkqilərgə* ohxax, jamaätning hizmətkarlimu salmaq, ikki hil gəp qilmaydiqan, harak-xarabqa berilməydiqan, nəpsaniyətqi bolmiqan kixilərdin boluxi,□ ■

□ **3:6 «Yetəkqi yeni etikadqilərdin bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqriqan həkümgə qüxidu»** — «Xəytanning əyibigə kirix» bəkim Xəytanning əslidiki gunahı, yəni təkəbburlixip kətkinini (xundakla Hudaning jazasioqa uqriqanliqini wə kəlgüsidimu uqraydiqanliqini) kərsitidu. □ **3:7 «U jamaätning sirtidikilər tərpidinmu obdan təriplinidiqan boluxi kerək; xundak boloqanda, u baxqilarning qarilixioqa uqrimaydu, Xəytanning kiltiqioqa qüxməydu»** — «Xəytanning kiltiqi» nemini kərsitidu? Yetəkqilərdə əyiblinərlik yeri bolsa (hətta yoxurun bolsimu), xundakla «sirttikilər» uni əyibləydiqan bolsa u bəkim u özini aqlax üqün yaki ixlirini yoxurux üqün yaloqan gəp kilixi mumkin. Undaqta u dərhal Xəytanning ilkidə bolidu. Jamaəttikilər tərpidinmu obdan «tərplinixi» kerək, əlwəttə. □ **3:8 «Huddi (yetəkqilərgə) ohxax, jamaätning hizmətkarlimu salmaq, ikki hil gəp qilmaydiqan ... kixilərdin boluxi... (kerək)»** — hizmətkarlar jamaätning yetəkqilirining yardəmçisi bolup, ular hər hil əməliy ixlaroqa məs'ul kixilərdur. Yənə «Filippiyiliklaroqa»diki «qoxumqə səz»imizdiki «yetəkqilər wə hizmətkarlar» degən məzmunni kərüng. **«nəpsaniyətqi bolmiqan kixilərdin boluxi ... (kerək)»** — «nəpsaniyətqi» — 3-ayətni kərüng. ■ **3:8 Ros. 6:3.**

⁹ pak wijdani bilən etiqadning sirini qing tutidioqan boluxi lazim. □ ■

¹⁰ Bundaq adəmlərnimu aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpliri bolmisa, andin hizmət wəzipisigə qoyuxqa bolidu.

¹¹ Xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirimu təmkin, pitnə-pasat qilmaydioqan, salmaq wə hərəkəndəq ixta ixənqlik boləqanlardin boluxi lazim. □

¹² Hizmətkarlar bir hotunluq, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxquridioqan kixilərdin bolsun. □

¹³ Hizmətkarning wəzipisini obdan orunoqanlar əzi üqün yahxi nam-ataqqa sazawər bolidu wə Məsih Əysada boləqan etiqadta zor jür'ət-ixənqkə erixidu. □ ■

Məsih boləqan sir

□ **3:9 «pak wijdani bilən etiqadning sirini qing tutidioqan boluxi lazim»** — «etiqaning siri»: oqurmənlərnin esidə barki, Injildiki «sirlar» bolsa Huda əslidə yoxurup kəlgən, Injil dəwridə Əz jamaitigə axkarilioqan qongqur həkikətlərnəni kərsitidu. «Rimliklarə»diki «kirix səzlər»ni kərüng. ■ **3:9** 1Tim. 1:19. □

3:11 «xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirimu təmkin, ... hərəkəndəq ixta ixənqlik boləqanlardin boluxi lazim» — «hizmətkarlarning ayallirimu» yaki «ayal hizmətkarlimu...». «Rim.» 16:1ni kərüng. □ **3:12**

«Hizmətkarlar bir hotunluq, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxquridioqan kixilərdin bolsun» — «bir hotunluq» degənlik (yaki «bir ayalningla eri») bəlkim «əz ayalioqa sadik» degən mənəidə. Buning toquruluq «qoxumqə səz»imizni kərüng.

□ **3:13 «yahxi nam-ataqqa sazawər bolidu wə Məsih Əysada boləqan etiqadta zor jür'ət-ixənqkə erixidu»** — «Ros.» 6-8-babta bayan qilinoqan «hizmətkar» boləqan Istifan wə Filip buningəq ikki obdan misaldur. ■ **3:13** Mat. 25:21.

14 Mən gərqə pat arida yeningoşa yetip berixni arzu kılsammu, yənıla bu hətni yazdim;

15 Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni qandak tutux kerəklikini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaiti, həkikətning tüwrüki wə təglikidur. □

16 Həmməylən etirap kılmay turalmayduki, ih-lasmənlikning siri büyüktur: —

«Əzi insan tenidə ayan boldi,
Roh Uning həkqaniylikini ispatlidi,
Pərixtilərgə u kəründi,
Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandi,
Jahanda Uningoşa iman kəltürüldi,
U xan-xərəp iqidə ərxkə kətürüldi». □ ■

□ 3:15 «Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni qandak tutux kerəklikini bilisən» — «Hudaning ailisi»: — oqurmənlərnin esidə barki, ibraniy tilida wə grek tilida (uyoşur tilioşa ohxax) «əy» wə «ailə» birlə söz bilən ipadilinidu. Hudaning «əyi» uning ailisi, yəni uning «tirik ibadəthanisi», «tirik əyi»dur. «1Pet.» 2:4-8nimu kərüng. □ 3:16 «ih-lasmənlikning siri büyüktur» — «ih-lasmənlikning siri»ning üq mənisi boluxi mumkin: — (1) Əysa Məsihnin əzidə ih-lasmənlikning mujəssəmləxtürülüşü, biz insanlaroşa «ih-lasmənlik»ning nemə ikənliki ayan kıdi; (2) «ih-lasmənlikni (insanlaroşa) elip kelidioşan sir» (3) «ih-lasmənlərgə (yəni Hudaning məmin bəndilirigə) tapxuruloşan sir» — demək, bizning etiqadimiz. Bizningqə Pawlusning kərsətkənliri 1- wə 2-mənədə. Xübhəsizki, bu sir dəl Əysa Məsih Əzidur. «Əzi insan tenidə ayan boldi» — bəzi qədimki kəqürmilərdə «Huda insan tenidə ayan boldi» deyilidu. «Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həkqaniylikini ispatlidi...» — «Roh» Muqəddəs Roh, Hudaning Rohi. ■ 3:16 Mar. 16:19; Luğa 9:51; Yh. 1:14; Ros. 1:2; Əf. 3:5, 6.

4

¹ Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etikaddin yenip, aldamqı rohlaroşa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu. □ ■

² Bundaq *təlim bərgüqilər* sahtilikta yaloqanqilik kılıp, huddi daqmallaşp köydürüwətkəndək öz wijdanini yökıtip qoyoşan; □

³ ular nikaşlinixni wə bəzi yeməklıklərni istemal kılıxni mən'i kılıdu. Əmma *ular mən'i kılıdioşan* yeməklıklərni Huda Əzigə etikaş kılışan həm həkikətne bilgənlərning təxəkkür eytip qobul kılıxi üqün yaratşanıdi. □ ■

⁴ Qünki Huda yaratşan həmmə nərsə yahxidur, ular təxəkkür bilən qobul kılınsa, ularning heşqaysisini qəkləp rət kılıxka bolmaydu. □ ■

□ **4:1 «Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki,...** » — «Roh» — Mukəddəs Roh, Hudaning rohi. **«aldamqı rohlaroşa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu»** — «aldamqı roşlar» wə «jinlar» bir gəptur. ■ **4:1** Mat. 24:23; 2Tes. 2:3; 2Tim. 3:1; 2Pet. 3:3; Yəş. 18. □ **4:2 «... huddi daqmallaşp köydürüwətkəndək öz wijdanini yökıtip qoyoşan»** — bəzi alimlar bu səzni: «Xəytan ularning wijdanlirini «meningki» dəp daqmallaşp qoyoşan» degəndək qüxinidu. □ **4:3 «ular nikaşlinixni wə bəzi yeməklıklərni istemal kılıxni mən'i kılıdu. Əmma ular mən'i kılıdioşan yeməklıklərni Huda Əzigə etikaş kılışan həm həkikətne bilgənlərning təxəkkür eytip qobul kılıxi üqün yaratşanıdi»** — bu ayət toşruluk biz «qoxumqə səz»imizdə kışkışqə toştilimiz. ■ **4:3** Yar. 1:29; 9:3; Rim. 14:6; 1Kor. 10:30. □ **4:4 «Qünki Huda yaratşan həmmə nərsə yahxidur, ular təxəkkür bilən qobul kılınsa, ularning heşqaysisini qəkləp rət kılıxka bolmaydu»** — bu səz pəşət barlık yeməklıklərni əməs, yənə u yukirida tiloşa aloşan nikaşda bolşan ər-ayallıq jinisiy munasiwətni öz iqigə alidu. ■ **4:4** Yar. 1:31; Ros. 10:15; Rim. 14:14.

⁵ Qünki ular Hudaning söz-kalami wə insanlarning duasi bilən həlal qilinidu. □

Əysa Məsihning yahxi hizmətkari

⁶ Bu nəsihətlərnı kərındaxlarning səmıgə salsang, Məsih Əysaning yahxi hizmətkari boləqan bolısən. Xundakla, əzüngning əstayıdıl əgəxkən etıqadtıki wə saqlam təlımlərdıki səzlər bilən kuwwətləndürülgənlikıng ayan bolıdu. ■

⁷ Əmma ihlassızlarning wə momaylarning əpsanılırını qətkə kəkıp, əzüngni ihlasmənlik yolıda qenıkturup yetıxtürgın. □ ■

⁸ Qünki «Bədənnı qenıkturuxning azraq paydısi bar, ləkin ihlasmənlikdə intılixning hərtərəplik paydısi bar; u hazırkı wə kəlgüsi həyat üçün bəht elıp kelıdu» ■

⁹ — bu söz həqtur wə unı kəbul kılıxqa pütünləy ərzyıdu.

¹⁰ Əməlıyətə biz buning üçün jəpalıq əjır sıngdürüwatımız wə har kılınıwatımız. Qünki ümıdımıznı pütkül insanlarning, bolupmu

□ **4:5 «Qünki ular Hudaning söz-kalami wə insanlarning duasi bilən həlal qilinidu»** — grek tilıda «insanlarning duasi» degən alahıdə söz bolup «xu dualar Huda bilən yekın alaqə-munasıwəttə bolıdu» degən mənını purıtıp berıdu. ■ **4:6** 2Tim. 1:5; 3:14,15. □ **4:7 «... əzüngni ihlasmənlik yolıda qenıkturup yetıxtürgın»** — «qenıkturup yetıxtürgın» degını grek tilıda «gımnastıka» («tən hərıkıtı») bilən munasıwətlik söz. ■ **4:7** 1Tim. 1:4; 6:20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ **4:8** Kol. 2:23.

etikad qilouqilarning Kutkuzouqisi — mænggü hayat Hudağa baqliduk.□

11 Bu ixlarni *jamaatkə* tohtimay tapilioqin wə өгətkin.

12 Heqkimning sening yaxlikingğa səl qarixioğa yol koyma; bəlki sözliringdə, əməlliringdə, mehır-muhəbbət, etikad wə paklikta etikadqilarğa nəmunə bol. □ ■

13 Mən yeningğa barouqə, özüngni jamaatkə *mukəddəs yazmilarni* okup berix, jekiləx wə təlim berixkə beoqxlioqin.□

14 *Jamaitingning* aqsakalliri kollirini uqangğa koyqanda, *Hudaning* wəhiyisi arkilik sanga ata kilinixi bilən səndə bolqan iltipatka bipərwalik

□ 4:10 «Əməliyətə biz buning üçün japalik əjir singdürüwatimiz wə har kiliniwatimiz» — «har kiliniwatimiz» bəzi kona kəqürmilərdə «kürəx kiliwatimiz» deyilidu. «qünki ümidimizni pütkül insanlarning, bolupmu etikad qilouqilarning Kutkuzouqisi — mænggü hayat Hudağa baqliduk» — «pütkül insanlarning, bolupmu etikad qilouqilarning Kutkuzouqisi» degən ibaridə «insanlarning Kutkuzouqisi» degənlik bəlkim «hər adəmnı saqliouqı» degən omomiy mənıdə ixlitilidu. □ 4:12 «heqkimning sening yaxlikingğa səl qarixioğa yol koyma» — Timotiy bəlkim ottuz nəqəə yaxka kirgən. Lekin grek mədəniyitidə kırık yaxka kirgən oşul balılar tehi «yax» «yigit» dəp həsəblinidu. ■ 4:12 Tit. 2:7,15; 1Pet. 5:3. □ 4:13 «özüngni jamaatkə mukəddəs yazmilarni okup berix, jekiləx wə təlim berixkə beoqxlioqin» — «mukəddəs yazmilarni okup berix» toqruluk; — xu waqitlarda az sanlik kixilər okuyalaytti wə tehimu az kixilər Mukəddəs Kitabtiki birər kişimlarğa igə boluxka muyəssər idi.

qilma. □ ■

¹⁵ Bu ixlaroga berilip, özüngni ularoga toluq atiqin. Xuning bilən sening aloqa baskanliking hëmmöylengə ayan bolidu.

¹⁶ Özünggə wə bərgən təliminggə izqil kəngül qoyiqin. Qünki xundak qiloqanda özüngnimu wə sanga kulak saloqlanlarnimu kutkuzisən.

5

Jamaattiki bəzi əməliy ixlar

¹ Yaxanoqan ərlərnə əyibligəndə kattik səzlimigin, bəlki ularoga atang süpitidə nəsihət bərgin. Xuningdək, yigitlərgə qerindaxliring süpitidə səzligin.■

² Yaxanoqan ayallaroga anang süpitidə, yax ayallaroga aqa-singilliring süpitidə hər ixta pak qəlb bilən muamilə qiloqin.

□ **4:14 «Jamaitingning aqsakalliri qollirini uqangoqa qoyqanda, Hudaning wəhiyisi arkilik sanga ata qilinixi bilən səndə bolqan iltipatqa bipərwalik qilma»** — jamaətning aqsakallirining etiqadqini birər wəzipigə təyinligəndə, qollirini uning uqisioqa qoyup turup dua qilixi Injildiki baxqa yərlərdimu kərunidu. «Iltipat» muxu yərdə Mukəddəs Roh ata qiloqan məlum bir alahidə qabiliyətni kərsitidu. Bundak qabiliyətlərnin bəziliri toqruluk «1Kor.» 12-, 14-babni kəring. «Qoxumqə səz»imizdə Timotiyoga tapxuruloqan iltipat toqruluk səzləymiz. ■ **4:14** Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 5:22; 2Tim. 1:6. ■ **5:1** Law. 19:32.

³ Həqiqiy tul ayallarni hərmətləp, ularning həlaidin həwər al.□

⁴ Ləkin, tul ayallarning pərzəntliri yəki nəwriliri bolsa, ular aldi bilən öz ailisigə nisbətən ih-lasmənlikni əginip, öz ata-anisining əjrini yandursun; qünki bu ix Hudani hursən kılıdu.■

⁵ Əmdi həqiqiy tul ətüwatқан, yaloğuz qaloğan ayallar bolsa, ümidini Hudağa baqlıoğan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolıdu.■

⁶ Ləkin huzur-hələwətkə berilgən tul hotun həyat bolsımu, əlgəngə barawərdur.

⁷ Əmdi baxkılar tərıpidin əyiblinidioğan əhwaloğa qüxüp qalmasıki üqün sən ularğa bu ixlarni jekiləp tapıloğın.

⁸ Ləkin birsi öz tuoqanlıridin, bolupmu öz ailisidikilərdin həwər almısa, u etıqadtin tanoğan dəp qarılıp, kapırlardin bəttər bolıdu.■

⁹ Tul ayal tizimoğa elınsa, yexi atmıxtin təwən bolmasıki, birlə ərning ayalı boloğan boluxı

□ **5:3 «həqiqiy tul ayallarni hərmətləp, ularning həlaidin həwər al»** — «həqiqiy tul ayallar» muxu yərdə eridin juda boloğan, kıyinqlıqta turoğan ayallarni kərsitidu. «Hərmətləp, ularning həlaidin həwər al» grek tilida birlə söz bilən ipadilinidu.

■ **5:4** Yə. 45:10,11; Mat. 15:4; Mar. 7:10; Əf. 6:1, 2. ■ **5:5** Luğa 2:36; 1Kor. 7:32. ■ **5:8** Gal. 6:10.

kerək, □

¹⁰ yənə gözəl əməlliri bilən təripləngən boluxi, balilirini yahxi tərbiyiləp qong qiloqan, musapirlaroga mehmandostluk kərsətkən, mukəddəs bəndilərnin putlirini yuyup qoyqan, kiyinqilikta qaloqanlaroga yardəm qolini uzartqan, özini hərhil həyr-sahawət ixlirioqa beoixlioqanlar boluxi kerək. □ ■

¹¹ Ləkin yax tul ayallarni *tizimlikkə* kirgüzmə. Qünki ularning ixk həwəsliri qozqilip Məsihdin tenip, qayta nikahlinixni arzu qilidu;

¹² xuning bilən, ular dəsləp bərgən wədisigə

□ **5:9 «Tul ayal tizimoqa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasliqi, birla ərning ayali bolqan boluxi kerək...»** — «tul ayal tizimoqa elinsa» degəndiki «tizim» bəlkim jamaət iqidiki alahidə yardəm aloquqi tul ayallarning tizimini kərsitidu. Ularning yənə bəlkim alahidə dua wə baxqa həjətmənlərnə yoklax hizmətliri bar idi; yənə kelip ular qaytidin toy qilmasliqqa wədə qilixi kerək boluxi mumkin (12-ayətni kərüng). «Birla ərning ayali bolqan boluxi kerək» degənnin «birla ərlik bolqan boluxi kerək» yaki «öz erigə sadik bolqan boluxi kerək» degən baxqa birhil qüxənqisi bar. □ **5:10 «yənə gözəl əməlliri bilən təripləngən boluxi, ... mukəddəs bəndilərnin putlirini yuyup qoyqan... özini hərhil həyr-sahawət ixlirioqa beoixlioqanlar boluxi kerək»** — «mukəddəs bəndilərnin putlirini yuqan»: — oqurmənlərgə ayanki, «put yuyux» Ottura Xərktiki ərp-adətlərdin idi, səpərdin kəlgən mehmanlarni qizoinlik bilən kütüxnə bildürətti. Bu ixning əzi bəlkim baxqa etiqadqilarning hizmitidə kəmtərlik bilən boluxning yahxi bəlgisi idi («Yuh.» 13:1-17ni kərüng). ■ **5:10** Yar. 18:4; 19:2; Luqa 7:38,44; 1Pet. 4:9.

hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu. □

13 Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, əymu-əy dokurup yürüxni əginidu; xundakla hurun bolupla qalmaq, oqəywət kilip, baxqilarning ixliriqə qepiloqak bolup nalayik ixlarqə walaklaydioqanlardin bolup kelixi mumkin. □ ■

14 Xuning üqün, bundak yax tul ayallarning nikahlinip, pərzənt kərüp, əy ixliri bilən xuqullinixini halaymən. Xundak qilqanda, bizgə qarxi turoquqə bizni hərəkəndə əyibləp-həkarətləx pursiti qikmaydu. □ ■

15 Qünki xundak bəzi tul ayallar allikaqan etikədtin tenip Xəytanning kəynigə kirip kətti.

16 Əgər etikədi bar bir ər yaki ayal kixining tul qaloqan tuqkanliri bolsa, u əzi ularqə yardəm bərsun, yuki jamaətkə qüxmisun. Xundak bolqanda, jamaət həkikiy igə-qakisiz tul ayal-

□ 5:12 «... ular dəslep bərgən wədisigə hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu» — «dəslep bərgən wədisi» bəlkim ularning hər birining «Əysa Məsih üqün jamaətning hizmitidə bolimən, qayta toy qilmaymən» degəndək bir wədisini kərsitixi mumkin. 9-ayətni yənə kərüng. □ 5:13 «**Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, əymu-əy dokurup yürüxni əginidu; xundakla hurun bolupla qalmaq, oqəywət kilip, baxqilarning ixliriqə qepiloqak bolup nalayik ixlarqə walaklaydioqanlardin bolup kelixi mumkin**» — demək, əgər undak mayillik bolqan tul ayallarqə jamaət tərpidin iqtisadiy yardəm berilgən bolsa («tizimlansa»), ular tehimu xundak yolda mengip ketixi mumkin. ■ 5:13 Tit. 2:3. □ 5:14 «**bizgə qarxi turoquqə bizni hərəkəndə əyibləp-həkarətləx pursiti qikmaydu**» — «bizgə qarxi turoquqi» Xəytanning əzini yaki yər yuzidə Injiloqə qarxi qikqanlarni kərsitidu. ■ 5:14 1Kor. 7:9.

laroʻya yordam qilalaydu. □

Aksakallar toʻgʻrisida

¹⁷ Jamaʼatni yahxi yetaklāydiyotgan aksakallar, bolupmu Hudaning sōz-kalamini yetküzūx wə tēlim berixtə əjir singdürgənlər ikki hēssə hōrmətkə sazawər qilinsun. □ ■

¹⁸ Qünki mukəddəs yazmilarda: «Haman tēpkən öküzning aozini boqma» wə: «Mədikar öz həkkinini elixka həkliktur» deyilgən. □ ■

¹⁹ Ikki yaki üq guwahqi hāzir bolmioquqə, aksakal üstidin qilinotgan ərnzi qobul qilma. □ ■

²⁰ Əgər *aksakallardin* birsi gunah sadir qilotgan bolsa, baxqilarningmu buningdin ibrət elip

□ **5:16 «Əgər etiqadi bar bir ər yaki ayal kixi...»** — bəzi kona kəqürmilərdə pəkət «etiqadqi ayal kixi...» deyilidu. □ **5:17**

«Jamaʼatni yahxi yetaklāydiyotgan aksakallar, bolupmu Hudaning sōz-kalamini yetküzūx wə tēlim berixtə əjir singdürgənlər ikki hēssə hōrmətkə sazawər qilinsun» — Injilda «aksakallar» degənning baxka hil ipadisi «yetəqilər». «Filippiliklaroʻya»diki «kirix sōz», xundakla «Tebirlər»nimu kōrüng. «Ikki hēssə hōrmətkə sazawər qilinsun» — demək, hām jamaʼatning qongkur izzitigə wə layiq bolotgan iqtisadiy yordəmgə muyəssər bolsun (qünki tēlim berixtə wə jamaʼatnin həwər elixta əstayidil bolux daim kəp waqitliri sərp qilinidu).

■ **5:17** Rim. 15:27; 1Kor. 9:11; Gal. 6:6; Fil. 2:29; 1Tes. 5:12; Ibr. 13:17. □ **5:18 «Haman tēpkən öküzning aozini boqma» ... «Mədikar öz həkkinini elixka həkliktur»...** —

Təwrat, «Qan.» 25:4 wə Injil, «Luqa» 10:7. ■ **5:18** Law. 19:13; Qan. 24:14; 25:4; Mat. 10:10; Luqa 10:7; 1Kor. 9:9. □ **5:19**

«Ikki yaki üq guwahqi hāzir bolmioquqə, aksakal üstidin qilinotgan ərnzi qobul qilma» — Təwrat, «Qan.» 17:6, 19:5ni kōrüng. ■ **5:19** Qan. 19:15.

qorqxui üqün, jamaät aldida tənbiḥ berip əyibligin. □

21 Hudaning, Məsiḥ Əysaning wə Huda tal-lioḥan pərixtilərninḡ aldida xuni sanga agah kiliḡ tapilaymənki, sən bu əmrlərgə heq ayrimiḡilik kilmay, heqkandak ixta bir tərəpkə yan basmay kət'iy əməl kiləḡin. ■

22 Birawning uqisioḡa qolunḡni qoyuxka aldirap kətmə; baxkilarning gunahliroḡa xerik bolma. Əzünḡni pak tutkḡin □ ■

23 (axkazining yahxi bolmioḡanliki, xundakla sən daim aqriydiḡan boləḡaqka, sula iqiwərməy,

□ 5:20 «**Əḡər aqsakallardin birsi gunah sadir kiləḡan bolsa, baxkilarningmu buningdin ibrət elip qorqxui üqün, jamaät aldida tənbiḥ berip əyibligin**» — «baxkilarningmu buningdin ibrət elip qorqxui üqün...»: — demək, qaloḡan aqsakallar ibrət alsun. ■ 5:21 Qan. 17:4; 19:18; Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1Tes. 2:5; 5:27; 1Tim. 6:13.

□ 5:22 «**Birawning uqisioḡa qolunḡni qoyuxka aldirap kətmə**» — «birawning uqisioḡa qolunḡni qoyux» degən hərikət, birsini jamaətkə yetəkqilik wəzipisigə təyinləx, kesəl adəmi sakaytix yaki baxka alahidə bir dua kilix üqün «Mən Huda aldida bu adəm bilən bir bolimən» degənni ipadiləydu. «**baxkilarning gunahliroḡa xerik bolma**» — bu səz aldinkḡ: «Birawning uqisioḡa qolunḡni qoyuxka aldirap kətmə» degən səzḡə baəḡliq. Qünki undak hərikət qol qoyuḡuqi kixi dua kilinoḡan kixi üqün: «I Huda, mən bu kixi bilən məs'uliyəttə bir bolay» degən duani bildüridu. Əmma «baxkilarning gunahliroḡa xerik bolma» degənninḡ baxka tərəpliri bar, əlwəttə. ■ 5:22 Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 4:14; 2Tim. 1:6.

bir'az xarabmu iqip bərgin). □ ■

²⁴ Bəzi kixilərninḡun gunahlıri burunla eniḡ, xundakla soraq künigiḡə saḡlinidu; lekin bəzilərninḡun ularning kəynidin əḡixip baridu, keyin axkarə bolidu. □ ■

²⁵ Huddi xuningoḡa ohxax, bəzi kixilərninḡun güzəl əməllirini asanla kərüwaloḡili bolidu; həzir axkara bolmisa keyin axkarılanmay ḡalmaydu. □

6

¹ Ḳulluḡ boyunturuḡ astida boləanlarınḡun həmmisi əz hojayinlirini hər tərəptə hərmətlisun. Xundak ḡiloḡanda, Hudaning nami wə Uning təlimininḡun həḡarətkə uḡrixidin saḡlanoḡili bolidu. ■

□ **5:23 «axḡazininḡun yahxi bolmioḡanliḡi, xundakla sən daim aḡriydiḡan boləḡaḡḡa, sula iḡiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin»** — Pawlus bu sezini bəlkim yukiriḡi «özünḡni pak tutḡin» deḡənlikidə həḡiti bolmioḡan pərḡizlər bolmisun dəp Timotiyninḡun kesilini kəzləp eytidu. ■ **5:23 Zəb. 104:15** □ **5:24 «Bəzi kixilərninḡun gunahlıri burunla eniḡ, xundakla soraq künigiḡə saḡlinidu; lekin bəzilərninḡun ularning kəynidin əḡixip baridu, keyin axkarə bolidu»** — buning mənisini bəlkim: «Bəzi kixilərninḡun gunahlırini asanla kərüwaloḡili bolidu həm ularning ḡoḡum soraqḡa tartilixi eniḡ. Lekin, bəzi kixilərninḡun gunahlıri bolsa pəḡət keyin, soraqtila axkara bolidu». Xuning üḡün Timotiyninḡun baxḡilaroḡa «ḡol ḡoyux»ta daim pəhəs bolup, ətrəpliḡ oylaxi kerək. ■ **5:24 Gal. 5:19.** □ **5:25 «bəzi kixilərninḡun güzəl əməllirini asanla kərüwaloḡili bolidu»** — baxḡa birḡil tərḡimisi: «bəzi kixilərninḡun güzəl əməlliri soraqtin əwwal kərünərlik bolidu». ■ **6:1 Əf. 6:5; Kol.3:22; Tit.2:9; 1Pet.2:18**

² Hojayinliri etiqadqi bolsa, qulliri: «Biz h mmimiz ohxaxla qerindaxlaroqu» d p, ularoqa h rm tsizlik qilmisun.  ksiq , ularoqa tehimu  stayidil hizm t qilsun. Q nki ularning yahxi hizmitidin b hrim n bolidioqanlar d l sadik etiqadqilar h m s y ml k b ndil rdur. S n bu t liml rni  g tkin w  jekiligin.

Yaloqan t lim w  pulp r slikning aqiwiti

³ Ohximioqan t liml rni t roqib qilqan w  saqlam s zl rni (y ni R bbimiz  ysa M sihning h k s zlidirini), xundaqla ihlasm nlikk  yet kl ydioqan t limni qobul qilmiqan kixi bolsa,

⁴ undaqlar d w k  k r ngl p k tk n, heqnem  q x nm ydioqan kixil rdindur. Ular nizamunazir  p yda qilixka w  g p talixixka h rism n; bundaqla ixlardin h s thorluk, jed l-majira, t hm t, r zil gumanhorluk hasil bolidu,■

⁵ h md  niyiti qirikl xk n, h kik ttin m hrum bolqan kixil r arisida daimlik s rkilix k lt r p qikiridu. Bundaqla kixil r ihlasm nlikni paydapatapaw tning bir yoli d p qaraydu.■

⁶ D rw k , *Hudaoqa* ihlasm n w  razim n bolux oqay t zor paydidur.■

⁷ Q nki biz bu dunyaoqa heqnem  elip k lmiduk, xuningd k uningdin heqnemiminu elip ket lm ymiz.■

■ 6:4 1Tim. 1:4; 2Tim. 2:23; Tit. 3:9. ■ 6:5 1Kor. 11:16.

■ 6:6 P nd. 15:16; Ibr. 13:5. ■ 6:7 Ayup 1:21; 27:19; Z b. 49:17

⁸ Xunga, yemək-iqmək wə kiyim-keçik yetərlik bolsila bulardin kənaət kəlimiz. ■

⁹ Lekin bay boluxni oylaydioqanlar bolsa haman azduruluxlarğa uqrap, tuzakğa wə xundakla insanlarni wəyrəncilikğa wə həlakətke qəktüridioqan nuroqun əhmikəne həm ziyanlıq arzu-həwəslərnin ilkiğə teyilip ketidu. ■

¹⁰ Qünki pulpərəslik hərhil rəzilliklərnin yiltizidur. Bəzilər buningğa intilixi bilən etikədtin qətnəp, əzlrini nuroqun dərd-qayqular bilən sanjidi. ■

Timotiyoga nəsihət

¹¹ Əmma sən, əy Hudaning adimi, bundak ixlardin yirək kaç; həkkəniylik, ihlasmənlük, ixənq-etikəd, mehir-muhəbbət, səwr-takət wə məmin-mulayimlikni intilip qoqla. ■

¹² Etikədtiki güzəl kürəxtə küqəp kürəx kıl. Mənggülük həyatni qing tutqin. Sən dəl buningğa qakirilding həmdə uning yolida nuroqunliqan guwahqılar aldida bu etikədnin güzəl xahitlikini kilding. □ ■

¹³ Həmmigə həyatlıq beriwatqan Hudaning aldida, xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl

■ **6:8** Zəb. 55:23; Pənd. 27:26; Mat. 6:25; 1Pet. 5:7. ■ **6:9**

Pənd. 11:28; Mat. 13:22; Yağ. 5:1. ■ **6:10** Mis. 23:8; Qan.

16:19; Pənd. 15:16. ■ **6:11** 2Tim. 2:22. □ **6:12** «**Etikədtiki**

güzəl kürəxtə küqəp kürəx kıl» — bu sözlər wə ayətnin qaloqan qismi («güzəl xahitlik») toqrisida «qoxumqə söz»imizni kəring. ■ **6:12** 1Tim. 1:18.

xahitlikni qilib guwahlik bərgən Məsih Əysaning aldidə sanga xuni tapilaymənki, □ ■

14 Rəbbimiz Əysa Məsih qayta ayan boluqə, *Hudaning* bu əmrigə heq kusursiz wə daqsiz əməl qiləin. □

15-16 Uning ayan boluxini waqit-saiti kəlgəndə birdinbir mənggü əlmigüqi, insan yəkinlixalmaydiəlan nur iqidə yaxaydiəlan, heqkim kərmigən wə kəralməydiəlan mubarəkləxkə layik boləlan birdinbir Həkümran, yəni padixahlarning Padixahi, rəblərnin Rəbbi əməlgə axuridu. Uningə izzət-hərmət wə əbədil'əbəd küq-küdrət boləy, amin!■

17 Bu zamanda bay boləlanlarəya məəqrurlanmaslikni, tayanəusiz ətkünqi baylikkə əməs, bəlki biz bəhrimən boluxkə həmmiini bizgə sehiylik bilən tolup taxkan həlda təminligüqi Hudaəya tayinip ümid baqlaxni tapiləin;□

18 ularəya yahxi əməllərnəni qilixta *həqiqiy* bay bol-

□ **6:13 «Həmmigə həyatlik beriwatkan Hudaning aldidə, xundakla Pontius Pilatus aldidə güzəl xahitlikni qilib guwahlik bərgən Məsih Əysa...»** — «güzəl xahidlik» degən səz toərisidə «koxumqə səz»imizni kəring. ■ **6:13** Qan. 32:39; 1Sam. 2:6; Mat. 27:11; Yh. 18:37; 1Tim. 5:21. □ **6:14**

«bu əmrigə heq kusursiz wə daqsiz əməl qiləin» — «bu əmr» bolsa Timotiyofa tapxuruloəlan toluq wəzəpini kərsitidu (3:3-20, 6:2-5). ■ **6:15-16** 1Tim. 1:17; Wəh. 17:14; 19:16; Mis. 33:20; Qan. 4:12; 1Yuhə. 4:12. □ **6:17**

«biz bəhrimən boluxkə həmmiini bizgə sehiylik bilən tolup taxkan həlda təminligüqi Huda...» — «sehiylik bilən» grek tilidə «zor baylikliridin bərgəndək» degən səz bilən ipadilinidu.

unglar, həyr-sahawətlik ixlarda mərd, baxkılar bilən ortaq bəhrlinixkə qoli oquq bolunglar dəp tapilişin.

¹⁹ Ular bundak kılqanda, həkikiy hayatni tutux üqün keləqəktə əzlırigə puhta bir asas-ul bolıdıqan bir həzinə toplıyalaydu.■

²⁰ Əy Timotiy, sanga amanət kılınqan *həkiqətlərni* qoşda. Əzüngni ihlassız, quruk gəplərdin həmdə atalmix ilimning talax-tartixlıridin neri tutqin. ■

²¹ Bəzilər muxundak bimənə *ilimgə* egimən dəp jakarlap, etikadtin qətnidi.

Məhır-xəpkət silərgə yar bolqay!□

■ **6:19** Mat. 6:20; Luqa 12:33; 16:9. ■ **6:20** 1Tim. 1:4; 4:7; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. □ **6:21** «**məhır-xəpkət silərgə yar bolqay!**» — bəzi kona kəqürmilərdə: «məhır-xəpkət sanga yar bolqay!» deyilidu.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5